

Asia: VN/29084/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta luonnonsuojelulain muuttamiseksi - ennallistamissuunnitelma ja luonnonarvomarkkinoiden edistäminen

Lieventämishierarkiavelvoite ja luontoteko

Valitkaa alla olevista näkemyksenne mukainen vaihtoehto ja esittäkää sille perustelut lausunnossanne.

Vaihtoehto 1: Kestävyysraportointiin velvollisten yritysten pitäisi osoittaa kirjanpitolain mukaisella raportoinnillaan noudattavansa lieventämishierarkiaa, jotta niiden luontoteko voidaan hyväksyä rekisteriin. Velvollisuus ei ulottuisi yrityksiin tai muihin oikeushenkilöihin, joita kestävyysraportointivelvollisuus ei koskisi eli esimerkiksi pieniä ja keskisuuria yrityksiä, eikä esimerkiksi kuntia tai yksityishenkilöitä.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lapin liitto näkee, että luontoarvomarkkinoilla on merkittävä mahdollisuus tuoda uusia tulonlähteitä maanomistajille ja metsätoimijoille sekä samalla tukea Suomen kansainvälisten luontositoumusten toteutumista. Suomi on sitoutunut muun muassa YK:n biodiversiteettisopimukseen, Kunming–Montrealin biodiversiteettikehykseen sekä EU:n biodiversiteettistrategiaan 2030 ja luonnonsuojeludirektiiveihin. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää julkisen rahoituksen lisäksi myös yksityistä rahoitusta.

Luonnonarvohehtaareihin perustuva markkina voi tarjota maanomistajille keinon osallistua luontotavoitteiden saavuttamiseen sekä kannustaa elinympäristöjen hoitoon ja kehittämiseen. Samalla se mahdollistaa uudenlaisen rittäjyyden tai lisätulonlähteen esimerkiksi metsäalan rittäjille luonnonhoidon parissa. Jotta luontoarvomarkkina voi syntyä hallitusti ja uskottavasti, sen on oltava alusta lähtien läpinäkyvä, tieteeseen perustuva ja vaikuttava. Luotto luontoarvomarkkinoiden toimintaan edellyttää, että vältetään viherpesun riski. Tämän vuoksi lieventämishierarkian noudattaminen on keskeistä: sen avulla varmistetaan, että haittoja ensisijaisesti vältetään ja minimoidaan ennen hyvitystoimien käyttöä. Tämä vähentää viherpesuepäilyjä ja lisää erityisesti suurten, vihreää siirtymää edistävien yritysten paikallista hyväksyttävyyttä.

Lapin liitto pitää luontoarvomarkkinoiden uskottavuuden kannalta välttämättömänä lainsäädäntöä, joka velvoittaa kestävyysraportointiin kuuluvat yritykset todentamaan lieventämishierarkian noudattamisen ennen hyvityksen rekisteröintiä. Ilman velvoitetta on riski, että kompensatioilla kuitataan vain näennäisiä toimia, jolloin yritysten omia haitallisia ympäristövaikutuksia ei aidosti vähennetä. Usein tällaiset vaikutukset kohdistuvat paikallisiin elinympäristöihin, kun taas liiketoiminnan hyödyt suuntautuvat muualle. Tämä voi heikentää suurten hankkeiden hyväksyttävyyttä ja vaikuttaa aluekehitykseen. Koska velvoite koskisi vain niitä yrityksiä, joilla on jo valmiiksi laajat vastuullisuusraportointijärjestelmät ja joilla on suuren kokonsa vuoksi kyky ja resurssit vastata vaateeseen, eikä se ulottuisi pk-yrityksiin, kuntiin tai muihin toimijoihin, vältetään kohtuuton hallinnollinen taakka.

Lisäksi, jotta luonnon tilan parantaminen valtavirtaistuisi ja luontoarvomarkkinoiden kysyntäpohja vahvistuisi, lieventämishierarkia tulisi ottaa huomioon jo maankäytön suunnittelussa. Suunnittelun avulla voidaan tunnistaa vältettävät ja jäljelle jäävät vaikutukset, minimoida haittoja sekä löytää alueet, joilla kompensatio tuottaa parhaat ekologiset hyödyt, kuten yhtenäiset ennallistettavat alueet. Tämä tekee kompensatioista strategisia ja lisää toimien ekologista vaikuttavuutta ja vahvistaa markkinoiden syntymistä. Lisäksi Lapin liitto katsoo, että suuria hankkeita koskevan ekologisen kompensaation pakollisuutta tulisi selvittää EU-tasolla. Velvoittava kompensatio lisäisi suurten investointien paikallista hyväksyttävyyttä ja loisi vähintään perustason kysynnän luonnonarvovyksiköille, mikä puolestaan vauhdittaisi tarjonnan kehittymistä ja tukisi luontoarvomarkkinoiden syntyä.

Takkula Hannu
Lapin liitto

Pesonen Hanna-Leena
Lapin liitto